

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 255/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Juraj Bizoň, LL.M., proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 8 Co 39/2020-369 z 30. apríla 2020 v časti výroku o náhrade trov prvoinštančného konania takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 17. augusta 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 39/2020-369 z 30. apríla 2020 v časti náhrady trov prvoinštančného konania. Domáha sa, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 25 C 483/2015 sa sťažovateľ domáhal proti žalovanému [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) určenia vlastníckeho práva k v žalobe bližšie špecifikovaným nehnuteľnostiam.

3. Uznesením č. k. 25 C 483/2015-355 zo 17. januára 2020 okresný súd konanie zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby sťažovateľom (prvý výrok) a žalovanému nepriznal proti sťažovateľovi náhradu

trov konania (druhý výrok). Rozhodnutie o trovách konania okresný súd odôvodnil § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pričom dôvody hodné osobitného zreteľa na nepriznanie náhrady trov konania žalovanému videl v tom, že sťažovateľ podal žalobu dôvodne, pričom na základe novej žaloby sťažovateľa v znení navrhovanej zmeny petitu je okresným súdom vedené konanie pod sp. zn. 19 C 26/2019.

4. O odvolaní žalovaného rozhodol krajský súd napadnutým uznesením, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu vo výroku o zastavení konania (prvý výrok), výrok uznesenia o náhrade trov prvoinštančného konania zmenil tak, že žalovanému priznal proti sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (druhý výrok) a žiadnej zo strán sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (tretí výrok).

4.1. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vo vzťahu k náhrade trov prvoinštančného konania vyplýva, že krajský súd sa nestotožnil s aplikáciou § 257 CSP okresným súdom ani s jeho záverom, že dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov žalovanému spočívajú v okolnostiach danej veci a v skutočnostiach, ktoré predchádzali konaniu, resp. nastali v jeho priebehu. Podľa názoru krajského súdu došlo k zastaveniu konania len na základe „*subjektívnej vôle*“ sťažovateľa, ktorému v čase uzatvorenia zámennej zmluvy so žalovaným bolo známe schválenie návrhu legislatívneho zámeru zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pričom skutočnosť, že v priebehu konania došlo k vyvlastneniu spornej nehnuteľnosti nemožno pričítať na ťarchu žalovaného a z tohto dôvodu mu nárok na náhradu trov konania nepriznať.

5. Podaním z 18. mája 2021 doručeným ústavnému súdu 27. mája 2021 sťažovateľ navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia z dôvodu, že na základe neho rozhodol okresný súd uznesením č. k. 25 C 483/2015-413 zo 14. októbra 2020 o výške trov konania a uložil mu povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v sume 647,04 eur. Na podklade uvedeného právoplatného uznesenia okresného súdu o výške trov konania sa proti sťažovateľovi ako povinnému začala viesť exekúcia, čo je podľa sťažovateľa relevantný dôvod na rozhodnutie o odklade vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu, keďže sťažovateľovi „*hrozí vážna finančná škoda*“ a „*ujma na právach a právom chránených záujmoch*“. Sťažovateľ súčasne poukazuje na svoj vyšší vek a nepriaznivú majetkovú situáciu, ktorú by uhradenie trov konania žalovanému ešte zhoršilo.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Argumentáciu sťažovateľa predostretú v ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v časti výroku, ktorým bolo rozhodnuté o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania, možno zhrnúť takto:

- a) krajský súd sa bez relevantného a presvedčivého odôvodnenia odchyľil od svojho zjednocujúceho stanoviska zo 6. februára 2020 prijatého na zasadnutí občianskoprávneho kolégia krajského súdu, čo má za následok „*nepreskúmateľnosť*“ napadnutého uznesenia,
- b) z odôvodnenia napadnutého uznesenia nevyplývajú dôvody, ktoré krajský súd viedli k podstatnej zmene jeho právneho názoru vo vzťahu k aplikácii § 257 CSP a

c) krajský súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia nevysporiadal ani so skutočnosťou, že sťažovateľ podal novú žalobu len na základe poučenia okresného súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd predovšetkým uvádza, že aj keď sa sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti domáha zrušenia napadnutého uznesenia krajského súdu, v celom rozsahu z dôvodov ústavnej sťažnosti je zrejmé, že táto smeruje len proti tej časti napadnutého uznesenia, ktorou krajský súd rozhodol o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania, preto bol predmet konania pred ústavným súdom ustálený, tak ako je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu v časti jeho výroku, ktorým bolo zmenené uznesenie okresného súdu o náhrade trov prvoinštančného konania tak, že žalovanému bol proti sťažovateľovi priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

9. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane judikuje, že v súlade s princípom subsidiarity a jeho postavením mimo sústavy všeobecných súdov je posledným možným nástrojom na odstránenie prípadnej neústavnosti, avšak nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomocí všeobecných súdov. Pred podaním ústavnej sťažnosti je preto potrebné vyčerpať všetky dostupné prostriedky nápravy, čím je aj podanie mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania.

10. V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje na závery prijaté v uznesení č. k. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom sa zaoberal problematikou prípustnosti opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, dospejúc okrem iného k záveru, že podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvostupňový súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno podľa § 420 CSP považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

11. Tieto závery sú podľa názoru ústavného súdu aktuálne aj v okolnostiach prejednávanej veci. Napadnuté uznesenie krajského súdu vo výroku o náhrade trov prvoinštančného konania predstavuje rozhodnutie, ktorým sa pred krajským súdom ako súdom odvolacím konanie o tomto nároku s konečnou platnosťou skončilo. Vychádzajúc z dôvodov ústavnej sťažnosti v danej veci, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ namieta nepreskúmateľnosť a nedostatočné odôvodnenie výroku uznesenia krajského súdu, ktorým bol zmenený výrok okresného súdu o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania (bod 5 tohto uznesenia), teda ide o dôvody nepochybne spadajúce pod § 420 písm. f) CSP. To znamená, že napadnuté uznesenie krajského súdu v časti trov konania bolo možné podrobiť prieskumu dovolacieho súdu.

12. Podľa zistení ústavného súdu však nebolo žiadnou zo sporových strán, t. j. ani sťažovateľom podané dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu. Sťažovateľ teda mimoriadny opravný prostriedok proti výroku o nároku na náhradu trov konania neuplatnil, to znamená, že nevyčerpal právny prostriedok, ktorý mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

13. Meritórne preskúmanie ústavnej sťažnosti ústavným súdom v situácii, keď sťažovateľ nevyužil prostriedok ochrany svojich práv, ktorý mu zákon účinne poskytoval, teda nepodal dovolanie, hoci ho podať mohol a mal, by bolo porušením princípu subsidiarity ako sťažnostného atribútu vzťahu medzi ústavným súdom a sústavou všeobecných súdov, na ktorom je založené rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. III. ÚS 562/2017, I. ÚS 196/2021).

14. Pretože sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti netvrdil, že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup podľa § 132 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. Ústavný súd tak ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej neprípustnosti (bod 1 výroku tohto uznesenia).

16. K tvrdeniu sťažovateľa, že v danom prípade nebolo dovolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu v časti výroku o nároku na náhradu trov konania prípustné s poukazom na § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m) CSP, ústavný súd uvádza, že predmetné zákonné ustanovenie predstavuje obmedzenie prípustnosti dovolania, len pokiaľ ide o právne posúdenie veci (t. j. dôvody uvedené v § 421 ods. 1 CSP).

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemohol vyhovieť ani návrhu sťažovateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia krajského súdu, keďže zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu vyplýva (§ 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu nebolo tomuto návrhu sťažovateľa možné vyhovieť (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu